

Latweeschu Awises.

49. gaddagahjums.

No. 28.

Treshdeenā, 15. (27.) Juli.

1870.

Latweeschu Awises lihds ar fawem veelkumeem mafka par gaddu

70 kap. fudr.

Zelgawa pefuhohi . . . 1 rubl. f.

zittur aiffuhohi ta lappa woen: 70 kap. f.

efspedizijs: 19½ kap. f.

pasta nauda: 10½ kap. f.

pavissam: 1 rubl. f.

Nedakteca adresse: Pastor Saltranowicz Luttringen, pr. Frauenburg, Kurland.

Rahditajs: Karra wehsts. Daschadas finas. Almiersta gohda peemanna. Dahwanas fakentas no ic. Par dñmu mabs vifschau Vidsemē. Divi Kaliforniechi. Bahridas andele. Wissjaunkahs finas. Abilda. Lubbibas un pretshu turgus. Sluddinashanas.

Karra wehsts

atfann no sweschahm semmehm un wissu Eiropu traug augschā. Franzija irr issauku si Bruhfchhu semmi us karru. Un kā ta leeta taggad stahw, tad gan jabibstahs, ka bresmigs laiks warr klahd buht, ja warrbuht zittahm leelwalstihm ne-isdohdahs sanikuschohs meerā fawest. Franzija ilgu laiku jau gluhn us jauno leelwalsti, Bruhfchhu semmi, kas zaur beidsamo karru ar Austreescheem lohti warrena un flawena tappuñ, bet lihds schim it nekahda eemesla nebij, eet spehkotees. Bet fen aisturretas dušmas un fkaudiba nu us reisi plibst wassā pee leetas, kur strihdi it ne mas nebuhtu weetas. Sanikuschoha naht Spanijas labbad. Kā lassitaji finn, Spaneeschi bij usaizinauschii few par kehninu prinzi Leopoldu von Hohenzollern, kas gan tohp skaitihs pee Bruhfchhu kehnina istahleem raddineekeem, bet kas walda zittās walsti semmes gabbalus, kā ka Bruhfchhu kehnisch winnam neko newarr leegt ne pawehleht. Tik lihds schi wehsts par printscha usaizinauschau tappa finnana Franzija, tad Napoleon, lihds ar fawem ministereem un senata fungemeem, sahka tahdu lehrumu zelt, kā bij jadohma, ta leeta cimohit winneem paſcheem pee kakkla. Teiza, kā ne us kahdu wiſsi nebuhschoht laut tam notiki, jo kād Bruhfchhi fawus tihlus wehl par Spaniju buhfschoht pahsteepuschi, tad schi weena waldiba buhfschoht tik spehziga, ka wissas Eiropas meers buhfschoht bailes. Suhitijs tapebz wehstnessi tuhdal pee Bruhfchhu kehnina, lai schis gahdajoh, ka prinzi tahdas leetas lai nenemm prahā. Bruhfchhu kehnisch, Em̄ses awotōs buhdams, atteiza wehstnessim, ka schis lihds schim ne mas ne-effoht jauzees pulsā Spanijas darrishhanas, lai Spaneeschi mellek un zell kehninu, kahdu gribbedami, ja nu effoht us Hohenzollera prinzi usdohmajuschi, tad schim gan tas arri nepatikoh, jo effoht jau agrahk tam raudsijis to leetu no prahā isrunnaht, bet ja winsch peenemmoht, tad aileegt schis jau winnam newarroht, jo

prinjis effoht swabbaids wihrs, kas warr eet us kurreeni gribb, turkscht effoht Napoleonam dāuds tuwaku raddu ne kā schim. Franzija nebij ar scho atbildu ar meeru, un sahka jo dušmigi pret Pruhfhi runnah. Zittās leelwalsti arri nehmahs klausitees. Tē us reisi leeta likkahs schirrotes, jo prinjis Leopoldi pats atteizahs no Spanijas kehnina weetas un nu bij jadohma, kā leeta beigta. Bet neka. Frantschi negribbedami eemeslu no rohkahm doht, suhitijs grafsu Benedetti pee Bruhfchhu kehnina un likkā tam noprasshiht stipru apfohlischau, kā it nekad arri us preefschu nebuhschoht to atlaut, ka kahds no scha printscheem Spaniju dohmās nemmehs. Kechnisch atbildejis kā agrahk, ka schim ne-effoht dallibas ne gar Spaniju, ne gar Hohenzolleru printscheem. Bet Benedetti, kam ganbij usdohts wehl tahlahk kaitinaht, krahwees wezzajam Bruhfchhu kehninam tik ilgi arween ar scho leetu wirsu, to spaiddams, ka kehnisch tam beidoht lizzis atbildeht, zaur fawu adjutantu, ka schim ne-effoht tai leetā ne kas wairs jasafka. Benedetti brauza mahjā un oħtrā deenā bij ar issauku hau kahdu klahd. Frantschi karraspehls jau mascheere us Bruhfchhu rohbeschahm pret Steines uppi un karra poħsts fawu riħkli atweħris. Napoleons jan preefsch daschahm nedelahm peepraffijis pee Sweedru kehnina, waj schis buhtu par draugu, kād karsch ar Wahzemmi zeltohs, tapat arri pee Wirtemberges, Bairu semmes, bet nau nekur miħlu atbildu dabujis. Taggad effoht deenwiddus Wahzemmes masajahni semmītehim 48 stundas laika dewis, lai atbild, waj valihdsehs Bruhfhi waj schim. Bruhfchhi nu arri no nejaušča ustrankti nemmehs lassitees kohpā, ka eenaidnekkam, kur tas rahdiżees, warr stahtees pretti. Waltsrahte irr fasaukti, kehnisch atfrehjis us Berlini, Bismarks arri no salsumeeem atpakkat fawā gruh-tā amata. Wissas karraspehla rindas tohp lassitas kohpā, un newarr deewsgan isprezzatees par to firfinigu weenprah-tibu, ar kurrū wissi steidsahs kohpā, fawu tehwu semmi fargaht. Kantoros, kād kahdu saldatam ja-usdohdahs truhfshoht skriħweru, kas spehj perakħiħt wissus toħs pulsus, kas waj deenesta gaddos, waj no dedsigas firðs flubbinati eet paſchi no few karrā lihds. Bankas un nau-

das kantori no wiffahm piffehm peedahwajuschi Brühshu lehnuinam fawas naudas, lai it neka netruhkf. Us wiffseem ohsta pilfekteem siuna ar telegrafu laista, lai fuggis ar Wahzu flaggu nebrauz pa uhdeneem, lai dohdahs fatra atpakkat us mahjahn, jo zittadi warr eenaidneeku rohkäs friest. Oselfzelli ratti fahdam laikam masahk prezzes wad-dahs, jo teem peetiks saldatu pulkus flappeh Franzscheem pretti. Pa Brühshu semmi un teesham tapat arri pa Franziju, laudis eet fa aiskurti. Bet arri pa wiffahm zittahm semmehm laudis jo dohmigi kluafahs, fur fahdi 2 warreni taifahs spchoties. Fa džirdams, zittas leel-walstis, fa Kreewusemme, Englante un Italiya un arri Austria negribb ne mas jauftees pulka, bet lihds schim nau ihsti fkladri fawas dohmas isteikuschi. Lai Deews dohtu winna meerinafchanas wahrdem labbas fckmes, fa farra bresfmas taptu dris apwalditas. Tik tahli ta leeta stahw 7. Juli.

S.

Daschadas siunas.

No eekfhemmehm.

Baltijas generalgubernators Albedinski 27. Juni irr us Pehterburgu aisseisojis.

Tee ministeru fungi: von Neutern (finanzmin.), Timashew (leekfch. leet.), graf Bobrinski (zell. un buhw.) un generaladjutants Schuwalow atpuhfchanahs un wesselibas deht us fahdu laiziu nobraukuschi us Wahzemmi.

No Bauskas pusses. Isgahjuschi festdeena, 4. Juli, nodegga Schwittenes pagastā 2 Chminenu mahjas. Ugguns zehlahs ap pulkf. 12; un fa džirdeju, no laidara, no gubbenā, fur fainneeka Warrena tehws pa naftihm gullejis. Es to deenu pee fawa drauga buhdams, biju ap to laiku ar winnu us lauka isgahjis. Ugguni eeraudsijuschi, dewamees tuhdat frgeem muggurā un iurp. Tur no-frehjis, warrbuht fahdas diwi werstes, atraddu jau Warrena mahjas wiffas ehlas gluschi no leefmahm apnemtas. Kad nu tur wairi nekas ko glahbt nebija, dewohs ar zitteem tur fahdstahwedameem us Chminenu Wilka mahjahn. Par pahri fehtahm pahri tizzis, eeraudsiju jau pa ahbetu dahrju ffreedams melnu plekki us istabas jumta, kur bij fahzis degt, bet leefmas wehl nebija. Kamehr es fehtas widdū eesfrehjis apkahrt apfaktijobs, džirdeju jau fauzam: „istaba degg! istaba degg! behdseet ahrā!“ Bij arr jau ugguns wiffu ehku aplahjis. Pee lohga pefrehjis, eeraudsiju istabā fainneizi un winnas maitianu, kas bij skrehjuschi ko wehl isglahbt. Igi ne-apdohmajees, lezzu pa lohgu istabā eekfchā nelaimigajahm palihdscht. Un tas bij arr tas weenigais, ko es no tahs ehkas warreju glahbt, jo nu degga wiſs. Kad pateiziba dasheem tur apkahrt džihwodameem jaunekleem, kas bij no istabas israhwuschi flappi ar drahnahm un zittas leetas. Nu degga wiſs, bes fa zilweki ko buhtu warrejuschi glahbt; jo uhdens tur tuwumā nebija. Gan atnahza Rundahles un Meschohtnes

sprizzes, bet tahs tik derreja apdeguschohs balkus op-laiſtih. Par pelnu kohpīnu vahrwehrtu ugguns riju, tur eekfchā nemihstitus linnus un linnu mihiſtamo maschinu, fletti pilniga fainneeka eedſihiwi pee labbibas, drahnas, fahdi diwi birkawi nokulſitu linnu u. z. Tapat wiffas ehkas bes weenas falpa flets. No istobas weens fuhris bij palizzis wessels. Us mahjahn eedams nahzu Warrena mahjahn garrahm. Tee bij it wiffas ehkas gluschi nodegguschaſ, tik fahweja wehl wezza pirts wessela. Ohtrā dahrja fuhri ſehdeja kohku ehnā raudadams feeweets maſu behrninu fleypi aukledama un ohtris, warrbuht diweju gaddu wezs, fahweja pee winnas fahlt. Kad prassiju: waj effect ko isglahbuschi, fa man atteiza: „Schee maſinee raud pehz maises, un mumis nau ne paſcheem ko chst, neds arri winneem ko doht!“ Tee abbi maſinee bij nelaikes fainneezes behrnini. Ta nu bij ihſā laika tik dauds zilweki labbums pagallam. Pa wiffam noskummis irr fainneeka tehws, kam wiffa manta un 2 gohwis fadegga. Leels labbums irr, fa abbejas mahjas pee ugguns apfar-gschanas-beedribas peederr.

J. G. Sch...tz.r.

No Blidenes. Tee Jaunā muſchā 16. Juni diwi zilweki ahtu nahwi atradda pee dſillaks akkas strahdadami. Schee nelaimigees irr: tas no Raides atnahzis puifis An-nus Meschalauf un pumputaisitajs no Tukluma wairahk fa 50 gaddu wezs wihrs, ko taggad atraitne ar 5 behrnieem apraud. Pumputaisitajs strahdajis us stallaschahm, kas akkas widdū uſtaifitas un ar dehleem noklahtas. Tee peenahzis augſchā peeminnetais puifis un gribbejis apfkat-tishanas deht nokahpt akkas dibbinā; bet tik ko appatsch stallaschahm nolaidees, tad no fahyetta gaſa aifgrahbts nogihbis un nokrittis fahdas 4 affis dſillumā us dehleem, kas pahr to dibbinā fakrahjuschihs uhdeni noliki un, fa dakteri fpreeduschi, tuhlin fawni garru islaidis. Schen nelaimi redsedams pumputameisteris steidsees to glahbt, bet orri no nolaischama tohwera ifkrittis un akkas dibbinā no-fahyis. Ar steigſchanu gan nolaidees wehl fahds puifis nelaimigeem palihdscht, bet jau akkas widdū ſhimi dewis, lai well ahrā. Schis puifis bijis pee tohwera pefects un kad to iswilfuschi, tad fahdas stundas gullejis nogihbis. Nu atnahzis klempnera schihds, kas muſchā strahdaja, un ar drohſchu prahtu un ihstenu tuwaka miheſtibū steidsees nelaimigeem palihdscht. Schwammi ar etiki pilditu preefch muttes aifſehjees un pulksteni preefch ſihmes doh-chanas rohka nehmis nolaidees akka un nelaimigohs if-wilzis. Gan darbojahs tohs atdſihwinah, bet jau bij par wehlu. Lai no ſchi notikkuma akkal eewehrojam, fa pee dſillahm akkahm strahdajoht papreefch ar apdohmu ja-iſmekle, waj tur fahyetta gaſs nau fakrahjees, kas bes fahyetta buhdams, zilweki azzumirkli nonahwe. Slah-pekkla gaſs ween fakrahjahs tur, kur truhkf gaſa kustefchanahs un wehjoſchanas fa; dſillaks akkas, wezzis pa-grabbis un allās. Lai fates fargajahs tahdās weetās ar ne-apdohmibu, aplamu drohſchibū waj arr par ſeelibu ee-eet,

Lai gohdam peeminnam to schihda puisi, kas te Samari-
tera darbu darrjis.

L.

No Katweeschn kurlmehmo skohlas. Katwee-
schu kurlmehmo skohla Tallasville netiks, ka preeks-
schu jannohts 1., bet 4. August sch. g. pultsten 10. no
rihta atwehrt; tad nu ar cho jannu teek wissi, kas
par cho skohlu gahda un ruhpejahs, celuhgti, arri
pee atwehrschanas, turp nonahkt, sawu labbu prah-
tu parahdiht. — Te arri ja-atgahdina, lai wezzaki,
kam kurlmehmi behrni tai wezzumä starp 7. un 12.
gaddam, nekawetohs behrnus skohla suhtiht. Mums
lihdi schim irr wezzaki behrni bijuschi ja-usnem, ta-
pehz ka jannaki nebija peeteikuschees; schahdä wihsse
warr gadditees, ka behrni, kas ihstaja skohlas wez-
zumä, newarretu skohla tikt usnenti.

Katw. kurlmehmu skohl. preekschu. wahrdä J. Aboling.

No Kemmereem. Kemmeru awota waldischana nu-
pat, wesseliba awota dibbinaschanas deenä, irr pañne-
guñ tam pee Slohkas pagasta peeraksttam Kaspar Doh-
bum schahdu usflaweschanas leezibas rafstu:

Deewa prahs Tew irr nowchlejis schinni gaddä us
diwidesmitpeektu kahrtu pee schi wesseliba awota deencht
par pumpetaju. Slawa un pateiziba lai irr tam Wissu-
warrenam, kas Tewi apdahwinajis ar wesselbu un spéhku
tik ilgu laika gabbalu pastrahdaht tahdu gruhtu darbu!
Slawa un gohds lai irr arr Tew, ka Tu ar pastahwibu
un labbako firdapsinna schanu tik ilgu laiku ta uszihtigi
essi turrejees. Par schim tayahdas Tawas gohdinaschanas
lai buhtu schi usflaweschanas leeziba, kas Tewi paturretu
dahrgä peeminnä pee behrneem un behru behrneem, ka
weenu Kemmeru bahdes ustizzigu kalpu. Muhsu angsta-
kais preekschneeks, generalgubernatora fung, kas pats
dohmajis dallibu nemt pee Tawas gohda deenä, - irr
mums aktahwis, wiina pateizibu Tew issazziht par Tawu
ustizzigu 25 gaddu kalposchanu schinni weeta. Tas pats
irr atwehlejis Tewim schinkloht no schihs kommissiones
eenahfschanahm, weenreisigu naudas dahwanu no 50 rubt,
pee kuras summos wiinch pats no sawas pusses wehl
flaht preelek 25 rubt. Bes tam irr Rihgas bilshumahle-
schanas meisterim Poorten fungam, kas schinni gaddä
muhsu wesseliba awotu aynekke, leela labpatikschana
bijusi kahdu dasku no muhsu pumpja mahjas nobildeht,
us kuras Tawa bilde, ka nepeckusscha strahdneeka preeksch
nahfescheem laikeem taps usturreta, un Tew pañcham tag-
gad par dahwanu tohp pañneegta.

Ta nu schihs kommissiones preekschneekam, kas Tewi
arween irr mihtu turrejis, lihds ar ta dakteri flahbtuh-
schana, kas Tawus labbus tikkamus arween prattis pil-
nigi zeeniht, irr patizzis wissu schihs weetas deeneru un
dauds bahdes weesu preekschä, kas pañchi Tawä preeka
deenä gribbejuschi lihds libgsmotees, Tewim schodeem,
Kemmeru dibbinaschanas deenä, pañneegt augschä minne-

tahs dahwanas, ar to wehleschanohs. — lai Deews
Tewi wehl ilgi usturretu spéhzigu un wesselu."

Schis rafsts ka labba preekschihme lai pasfubbina
wissus waldineekus un fungus sawus ustizzigus appalsch-
neeks wiina gohda deenä apzeenih un eeprezingaht, ta-
pat arri appalschneeks us to, ka tee rauga ilgu laiku us
weetas padishwoht un gohdam westes, ka to darrjis Kem-
meru pumpetajs, gohda wihs Kaspar Dohbums.

Fr. Mekon.

No Samaras gubernas, kur dauds laudis no tabakas
audsinaschanas dñishwo, finno, ka isg. gaddä tur 5735
zilwei ar to sawu maiñi pelnijuschi. Ac tabaku bijuschas
apsehtas 15 tuhft. puhru weetas semmes; no tahs is-
auguschi 34 tuhft. birkawu.

S.

No ahrsemmehm.

No Emes, kur Brühchu Kehnisch bahdë, sunas
atfrehjuschas, ka prinzip Leopolds von Hohenzollern irr
atteizees no Spanijas Kehnua amata, us ko bij aizinahs.
Frantschu walts weetneeks ar to wehl nau bijis meerä un
peepraffis no Brühchu Kehnua, lai isdohdoht apfohli-
schanohts, ka us preekschu buhshoht pretti stahweht, ja
kahds Hohenzolleru prinzip atkal Spaniju dohmäss gribbetu
nemt. Kehnisch atbildejis, ka schim ne-effohit nekahda
dalliba gar to, ko Spanieschi few par waldineku mesklejo-
tees, turflaht schim ne-effohit nekahda rekke Hohenzolleru
familijai, waj ko pawehleht, waj leigt. Frantschu weet-
neeks Benedetti wehl reisi prohvejis ar to pañchu leetu
nahkt, bet Kehnisch to nau nemas laidis sawä preekschä,
lizzis zaur adjutantu atbildeht, ka wissa runna par welti,
jo schim zittadas atbildas ne-effohit. — Tahlahk dñrdam,
ka prinzip Leopolds tamdehl atteizis, ka negribboht fewis
labbad wissu Wahzemmi karra ewest un nahdamss pañchau
Spanijai tuhdat affins isleefchanu nest lihds. Redehs nu
gan, ko Frantschu darrjis. Patlabban bij ta us Brüh-
scheem fashuttuschi, ka tohs gribbeja dñshrus apriht un
nu buhs atkal mihgigs waigs jarahda. Napoleons, ka
dñrd, jau bij pawehles isdewis, wissu karaspehku taisht
un turreht gattawu, magasitas aprehkiht, kuggus pul-
zinaht, ka warr gahstees us Brüh scheem, kad schee atlaus,
ka Leopolds peenemm Spanijas Kehnua frohni. Sun-
nams Frantschu idarrischana atrohd arri labbu teefu tah-
du, kam karsch ar Brüh scheem buhtu ittin pa prahtam, ta
Dahueem un wisseem padishtteam Wahzemmes waldine-
seem, jo tee kad no jauna zerribas sunstohs.

Gibawas pilsehtä Lauzizze irr atkal daschi zilwei no
tam sawu gallu dabujuschi, ka chduñchi no zuhku gallas,
karra tee sen daudsinatee tahrpini (Trichinen) bijuschi.
Galla bijusi deffas istaisita un ee-ehsta cho nelaimi zebliji.

No Rohmas finno 13. Juli, ka biskapu sapulze mu-
pat balsojuschi var jauno tizzibas gabbalu, pahwesta ne-
maldibu. 450 balsi bijuschi us „ja“ un 88 us „ne“,
kahdi 62 atbildejuschi ta pa widdeem. Pahwesta buhshoht
drihs spreedumu isfluddinah un preeksch tam sehtees us to

trehslu, no fa melsch, ka apustulis Pehteris pats us ta sehdejis. — 153 biskapi schinnis deenäs sapulzei pañueguchi luhgschanas grahmatu, ka wehl weena lohti waijadtiga leeta, prohti Jahnepa, Marijas wihra deht, effoht apsprechama. Deews winnu tik lohti effoht pagohdinajis, arri wissa pañaule jau no fen laikem ilgojotes to peedishwoht, ka winnam leelahks gohds taptu rahdihts, ne fa lihds schim. Sapulze tohp luhgta nospreest, ka winna gohda kahpene lai stahw appalsch Marijas, bet pahri par wisseem zitteem s̄wehitem. Deews sinn fo wehl ne-isdohmabs?

Frantschu waldischana tikkhds isdirdusi par teem s̄lepławibas darbeem, kas nupat Rihna notikuschi, dewusi pawehli fawem karrafpehkeem, kas Rihnas tuwumā, dohtees tuhdal us Tinzin pilsehtu un scho tik ilgi apsehst, kamehr Rihneeschu waldischana buhs no fewis atlikhsinachanu dewusi, kahda ween irr dohdama.

Austrija pee Steier pilsehta 29. Juni pee Mell zeema dsirdejuschhi breefmigu schuahschana un krahfschanu, kas no netahla lauka atskannejuži. Laudis s̄krehjuschhi turp un tawu brihnumu! kur nesen jaucks ausu lauks bijis, tur atspihdeja wessels esers ar gaischu uhdeni. Semme us kahdahm 3 puhrweetahm bij eekrittuſi un uhdens uspluhdis us augschu. Redsi Deewa darbus!

Wenedigas pilsehta sibbens spehris pret kahdu krohna magastau, kur 1½ tuhkschchi birkawu schaujama pulwera tappis glabbahs. Nammam gan bijusi us jumta sibben a twelkama kahrts, bet laudis tomehr trihzejuschhi, bihdames, kad tik kahrts isturr. Gals bijis arri stipri sadragahts no spehziqas spehreena, bet tomehr wiss palizzis ne-aikahrts.

No Konstantinopoles nahk jaunas finnas, ka nupat atkal bresmigs uggunsgrehts tur plohsjees un 1500 nammu pelnōs wehtijis.

Japanes semmē, kur lihds schim tas tohp par leelu gohdu usflattihts, kad zilwei, kas fo noseeguschees, waj par fo sadusmojuschees few pascheem gallu padarrahs, wehderu few usscheldami. Taggad nu daschi wihi winna senata nehmahs prettirunnaht schai nekahrtibai un gribbeja to panahkt, ka fchi leeta lai tohp zaur waldibu noleegta. Bet aikustinaja ka skudru puhli. Wissi fauza weenis balsis, ka ta tik effoht gohda un flawas leeta, ta radoht, ka Japanē wehl wihi ar drohfschahm firdihm atrohdotees un tahdu tikkuma pehli lai saudejohi. To tik ne! Redsizik lohti tumfiba spehj azzis apfrehfloth.

Missouri semmē (Amerikā) Middeltaunes zeemā bresmigs notikums notizzis. S̄wehru rahditaji, gribbedami jo wairahk skattitaju peedabuht, likuschi us taks istabinas, kurrā lauwas bij eekschā, ustaisht wissu benkus, ka musikanti tur warr wissu sehdeht un rahditaji tad ar musiki braukt pa wissahm eelahm. Gan musikanteem firds mas us to nessusees wiss s̄wehru galwahm tur spehleht, jo manijuschhi, ka gressit nebij deewgan drohfschi, bet kas to

raudsichs? Braukuschi gabbalinu, te us reis ap eelas stuhi s̄ittotees sirgi fahkuschi raustitees un trakfoht, ta fa weens no preeskritteneem dewis pret akmini, jumta stabbī fahkuschi gahstees un wissi musikanti lauwu bedre eekschā. Ne-isteizamas breesmas nu fahkuschi, lauwu ruhfschana un zilwei waimanas, pa eekschu bijis weens kamols. Wissi ahrpusse arri no isbailehm bijuschi pahruemti, pehz laizina tad kahruschi latrs kahdu erohtz, fo un kur fakampdami un gruhduschi nobst taks durvis, kas eekschu aissedsa. Un ak tawu breesmu! Galwas un kahjas un rokas un drehbu luppatas saplohsitas gullejuschas weena zaur ohtru, un lauwas paschi ar sołahm azzihm luhkojuschhi gattawi lehkt us teem, kas tuwumā. Te peenahzis drohsh wihrs, professeeris White, nostahdijis apbrunnatus wihrus wissapakahrt, lehzhis eekschā un kampis dshwohs un likus un pa gabbalam fneidiss ahrā. Lauwas bijuschas it rahmi, te us reisi wezzakais lauwa breesmigi eeruhldamees krittis arri winnam wissu, eezirtis soħbus un kettas plezzis un fakkā un fahzis breefmigi plohsicht. Pa laimi kitta pulks schahweenu us lauwu, ta ka fchi sagahsahs pee semmes. Professeeris tik fo pats spehdams pazlstees, nedewahs meerā, kamehr bij wissas zilwei druskas salassijis un tad kahpis ahrā, kur nu likka wissus likus sahrlös un wedda prohjam. Redsi atkal, fo zilwei pahrdrohfschiba darra.

Netahlu no **N. Orleans** pilsehta (Amerikā) kahds meisteris isdohmojis jaunu leetu, ar fo warretu daudis naujas cenemt. Buhwejis us 4 gaisa balongeem, kas pee semmes peestiprinati, wesselu ehku, ta ka fchi pa gaisu liddinajahs un eedishwotaji no augfheenes warr luhkoht us jauko dahrju, kas pa kahjahm. Namis effoht par gaſuhj eeriktehts un effoht piln' un pilns aif kaudihm, kas kots gribb tur kahdu laizianu sawā muhſchā pabuht. Meisterim finnams labbas eenahschanas tur netruhks. S.

Misimirsta gohda peemina.

Kad tohs pirmus Latweeschu dseedaschanas s̄wehtkus Dohbeles basnizā eefahlahm ar Lutteru droundes uswarreſchanas dseesmu: "Deews Rungs irr muhsu stipra pils," gan no teem tuhkschcheem, kas to dsirdeja un dseedaja, retti kahds buhs palizzis nefakustinahs no s̄wehtahm un pateizigahm dohmahm; par scho ween u dseesmu ween es to tahlu zellu labprahb buhtu brauzis. Kad manni arri nahza prahta tas wihrs, kas scho dseesmas pehli un wehl daudis zittas (issaitu Kursemmes wezzā dseesmu grahmata 130 no winna, sihmetas ar to appaſchrafstitu wahdu C. F.) Latweeschu tautai brangi pahrtulkojis. Schim wiham, kas Dohbeles eedishwotajs bijis un, wehl labbaht gribbedams eepashtees un eefaknotees pee teem no winna lohti mihioteem Latweeschem, Latweeschu meitu prezzejis, mahzitaja amata students bijis, bes ka wiash

pats par mahzitaju palizzis, no sirds wehleju saldu duffe-
schau un preezigu augschamzelschanu, kad schi no winna
pahrzelta dseesma atskanneja tik stipri un jauki pehz tik
dauds gaddeem par winna aismirstoem kappeem, zerreju
turklaht, ka ar pascheem dseedaschanas svehtkeem scho
wihrn gohdam peeminehs "D o h b e l e", ka basnizā dsirde-
jam, "latweeschu wallodas awoti," no ka winsch ihpa-
schī baggati smehlis jau firmos laikos. Breedēs nu gan
dauds wehl tappa runnahs, un ne ihfi tappa runnahs,
bet mannas zerribas bija welti; neweens no teem zeenigeem
runnatajeem nedē ar stipru, nedē ar wahju balsi nepeemin-
neja Kristopu Fuereckeri. Kapehz tad pats par
Fuereckeri nerunnaju, dasch warr buht dohma. Gan nu
ne-esmu "pa jaunu un pa kaunigu us to", (ka ne sen wezs
basnizās nabags no fewim mannim fazzija) bet — nenem-
meet par taunu, mannim jau bija pa dauds runnataju un
arri nemas nepatikka jau basnizā ta seewischku warren
skanniga plahpschana, tāpat preedēs ta nepeeflahjiga
breesmiga "urra" kleegschana ar iswilfshau un ruhfschau-
nu — tihri it ka dasch brehzejs buhtu gribbejis pahypliht.
Pee mirroru peemineschanas pehz manna prahtha tikkai
flahtohs zeppuri nonemt un klusji Deewu peeluhgt, un
kad wehl ko gribbetu peelikt, dseedahf kahdu no pascha
Fuereckera astonahm mirschanas dseefmahm. Tas nu wijs
nenotikka. Peekussis un noskummis gahju waklarā us
Dohbeles wezzo pilli, dohmadams, tā nu gan muhsu
tehwu un mahzitaju fweedri aismirsti, kas tomehr scho
Latweeschu tantu tik ruhpigi audsinajuschi, paschi tihri
pa Latweescheem valikdami, sawu dīshwibū daudsfahrt
dewufchi schai tautai par apgaismofcham — un redsi us
teem brangi ar wijumeem un karrogeem puschkoteem pils
gohda wahrteem atkal mannim atspihdeja Fuereckera pascha
wahrdi: "Deews Rungs irr muhsu stipra pils" un tomehr
winna peemineschana wehl wairahk pihschlos un reuhdōs,
ne ka schee wezzi muhri, kautschu scha wihra darbs wehl
schodeen pastahw, garris darbs, leels labbums gan ik-
katram Latweeschu behenam. Kad schodeen no rihta zel-
lohs, meeru newarreju atraft, teekams schohs wahrdinus
usralstijis, un turklaht luhdīs, lai kahds Latweeschu tau-
tas sunnatneeks schinnis Alwises plaschaki ko stahstitu par
Kristopa Fuereckeri dīshwibas gahjumu.

27. Juni.

A. no Eez.

Dahwanas farentas no 1. Janwar lihds 27. Juni 1870.

a) Preefsch jauntaisamahm latw. bihbeles plahtehm no Piltenes draudses	8 rubli	— kap.
" Jaunjelgawas dr.	5 "	25 "
kohpā . 13 rubli 25 kap.		

b) Kursemimes bihbelu beedribas kassei par labbu:	
No Gezawas	3 rubl. — kap.
" Johdes	2 "
" Birschu reform. dr.	3 " 14 ^{1/2} "
" Sabillas	5 "
" Kandawas	30 "
" Salwes	8 " 40 "
" Kursemimes ritterschaftes	150 "
" beedribas lohzeleem	139 "
kohpā .	340 rubl. 54 ^{1/2} kap.

C. von Fircs,
Kursem. bihbel. beedribas direktors.

Par dīmītu mahju pirkshann Widsemme.

No 23. Oktobera 1869 — 23. Janwarim 1870.

Pahrdeweja wahrs:	Muischais wahrs:	Zif dahlberu:	Zif mafahls:
Boigt	Peddelesmuisha 580 d. 311 gr. par	85,100 rub.	
Schröder	Eikenmuisha 64 " 119 "	10,885 "	
Wolff	Wibbrokmuisha 202 " 387 "	31,425 "	
Pander	Leepasmuisha 236 " 449 "	29,350 "	
Stakelberg	Abbia 29 " 71 "	7,000 "	
Schulz	Waibommuisha 56 " 127 "	6,890 "	
Ditmar	Kaimamois 14 " 58 "	1,700 "	
Bellawari	Saadsone 37 " 139 "	5,331 "	
Helmerien	Sawene 24 " 30 "	3,000 "	
Stryk	Persimois 18 " 52 "	3,700 "	
Punschel	Paltemal 231 " 262 "	37,019 "	

1513 d. 25 gr. par 221,400 rub.

Dahlderis zaur zaurim rehlināoht maksa 146 rub.

To jau ktrs warreja paredseht, lai gan pareggons
nebuhdams, ka schinni gadda zetturtfnī, no Oktob. lihds
Janwarim masahf zeematu semmes tikschoht pirkts ne ka
agrakos gadda zetturtfnōs, deht teem abbeam slitkeem gad-
deem, kas mums bijuschi.

Tāpat laikam arri buhs tannis abbejōs gadda zet-
turtfnōs, kas mums irr preefschā.

Bet kad tik Deews palihdehs un labbus gaddus dohs,
tad prohtams, ka ta pirkshana un lihds ar pirkshau
tautas atselshana us preefschū ees.

Luhds Deewu un strahda! Tad ja-isdohdahs. Tad
zilweks brihnumus warr isdarriht. Pee mums Widsemme,
ihpaschi tur, kur lautini no ilgakeem laikeem us naudas
renti, jau kreetni teek strahdahts. Tee, kas nupat wehl
wakkā tikkuschi no kalposchana, tee nu wehl mahzahs
strahdaht.

Tik teesham, ka tas irr teesa, ka katra leeta jamah-
zahs, ir strahdaschana, — tik teesham tas arri teesa, ka
zaur kalposchau lautini mahzijuschees, kuhtri strahdaht.

Zaur naudas renti un wehl dauds wairahk zaur grunts
pirkshau zilwekam zits, jauns gars teek, kas tam stipri
lihds strahda, zaur ko rentineeks un jo wairahk grunteeeks
no sawas mahjas dauds wairahk isdenn naudas, ne ka
kad bija gaitineeks.

Tee wißliktakee darbineeki irr tee wehrgi. Tee tad ween strahda, kad reds funga yahtagu. Un waj tad ar gaitineekem bef stahrasta warreja istikt? Naudas rentieeks un jo wairahk grunteeks irr pats saws stahrasts. Tas irr tas noslehpums, deht ka winsch wairahk strahda, wairahk pelna un labbahk dshwo ne ka gaitineeks.

Diwi Kaliforniechi.

(Pateefigs gaddijums.)

Swehrinatu teesa bij atklahta. Teesnechi, krohna aissstahws, apsuhdsetais un winna aissstahws, wissi bij kohpā — latrs sawā sunnamā weetā. Teesnechi preefchā us galda gulleja daschas leezibas sūmēs, kā: assinotās drehbes, ahdas zelzafoma, feschstohbru rewolwera pistole un spizzlohde.

Teesas presidents pawehleja to suhdsibas protokoli preefchā lassift. Siftehrs lassijo:

Preefch 4 mehnescuem diwi seita razzeji no Kalifornijas (Amerikā) bij atpakkai us Wahzlemmi, fawu dīmteni, pahnahkuchi. Abbi jan tur sweschumā bij pastinuhschees; winni tur kohpā bij seltu meklejuschi un reisā no Neujorkas pahr Londoni us Amburgu pahnahkuchi. No Amburgas winni wehl brauza kohpā us dīlszetta lihds beidsamai stanzzjai N., kur weenam, tam apgaustam, tehwischke bij tuwumā. No fchihs stanzzjas winni abbi wehl diwi juhdsej kohpā bij gahjuschi lihds winni weenu meschu fasneedsa, zaure furru fabjenecku taks us apgausta dīmtenes fahdschu aissweda. Schinni weetā winneem buhtu bijis jaſchirrohs; jo tam apsuhdsetam nahzahs pahr to talku eeksch mescha dohtees; turpretti winna bedram waijadseja gar meschmalli pa dischzelli tahtahk dohtees. Tomehr winni bij wehl abbi kohpā eeksch mescha redseti. Feerendel stundu pehz tam us to püssi. Kurp tee gahjuschi, bij schahweens dīrdehts, un ohtrā rihtā atradda ta apgausta beedri noschautu meschā gulkam. Ar lohdi winnam galwā bij trahpihds. Pee ta nelaika neatradda zittu naudu, kā ween 16 dahlderus. — Turpretti tai paschā nakti tas apgaustais sawā dīmtenē pahnahza ar 12 tuhloscheem dollarem Amerikas papihra naudā. Winsch tuhdat zaure fawu iſturreſchanohs, tā fakkoht, azzis eekritta; ir pat winna wezzaki winna dehl rubpinahs. Wehl jo fliskahk fahka no winna dohmaht, kad winsch no sawa zelza heedra ne wahrdinu nepeeminneja un bij sinnams, ka winsch lihds ar zittu, to nelaiki, pahnahzis. Tē kluu winsch no teesas pahrlauschinahs un zeetumā eeslohsichts. Winsch sawaldsinahs weenumehr sawā wallodā un kluu us melleem nokerts; zaure to winsch pilnigi israhdiyahs wainigs, un tadehl fazehla to suhdsibu pret winnu, to schlosseri Gottsrihd Krause no Großheim, ka winsch 10tam Maijam iſeijsht tai paschā gaddā eeksch mescha, netahl no Großheim meesta to darba wihru Kahrl Müller no Austrijas effoht nonahwejis un aplauipis. —

Tahs pahrlauschinahs mutti pret mutti iſdohs skaidru fiamu un leezibu pret to apgausto.

Behz tam, kad fchi protokolle bij preefchlassita, presidents apgausto waizaja, kā likumi pawehl, waj winsch aſfihstotees par wainigu. „Ne,” atbildeja jaunais zilweks, Gottsrihd Krause, peeklahjigi pazehlees. Winsch bij jauns wihrs — 25 goddis wejs, widdischkā leelumā ar stipru wesselibu. Winna ſmukka ſeija ſhmeja us lehnu dabbu un pastahwibū — tomebr warreja manniht, ka winnam kas us ſiids gulleja. To atbilda winna ar mee-riku, drohſchu balfi bij dewis. Wiss winna iſſkats klauſitajeemi patikka. Presidentsa kungs gribbeja apgausto tahlahk pahrlauschinah, bet apsuhdseta aissstahwetais pazehlohs. „Presidentsa kungs,” tā winsch fazzija, „apgaustais pehz manna padohma, weenigi pehz manna padohma, fawu likumu rekti walka, pehz furras winnam newaijag atbildeht, eekam tee leezineeki nau pahrlauschinati.”

Presidents atstahja apgausto un wirſijahs pee leezibu usnemſchanas. Us to waijadseja papreefch iſdibbinah un peerahdiht, arrig tas nelaikis pateesi bij nogallinahs un aplauipits. — Ta pirma ismekleschana to gan peerahdiya:

Tai 11ta Maijā, festdeena, bij agrainās diwi ſemneeki no weenas fahdschias zaure meichu gahjuschi, gribbedami us leelzetta kluht, kas us vilſehtu aissweda. Winneem ſuns ſkrejha lihds. Wehl kahdu pušverstes no dischzetta effoscheem, ſuns zeffam blakkam kruhmōs eefahla reet un kauft. Gribbedami ſimnaht, kas tur irr, winni gahja luhtkoht. Tē atradda funni pee jauna winneem nepaſiſtama wihra lihka, kam galwas kaufs bij fadraggahts. Šemneeki ſteidsahs us vilſehtu, teesai to ſeetu peerahdiht. Teeſa un polizeja dewahs tuhdat turp, un atradda tā:

Nelaikis bij wihrs no kahdeem 30 gaddeem, leels no anguma, bet ar ſtiprem fauleem. Winsch bij gehrbees ar ihſu kamsoli no tumſchi ſillas wadmallas, ar plattahm bikſehm un kattuhna kreklu, balta ſalmu zeppure gulleja kahdus ſohlus attahlu no lihka, un pats lihki gulleja augſchvehdū. Galwas kaufs bij zaure ſchahweenu fadraggahts. Abju rohku pirksti raddahs lihki faktampeti, un labbjā rohka wehl atraddahs leels atdarrihts kabbatas nafis. Kreifa rohka gulleja us kruhtihm. Wissas drehbes bij pilnas ar affinim; tilween ka zeppure bij ſkaidra. Pee ſiknas ap kaſlu tam nelaikim karrajahs melnas ahdas zella ſohma, kurrā tikkai weens kreklis, weena weſte un diwi pahri ſekkes atraddahs. Kamsoli kruhſchun kabbatā atraddahs ahdas naudas maks ar 15 weſſeleem dahldereem un zittu ſihku naudu. Arridsan paſſe atraddahs ſlaht, no Neujorkas iſrafſtita, kur ta neſſeja wahrohs „Kahrl Müller” bij eeraſtihds un arridsan augums un iſſkatta yeefihymeta. Wiss paſſeja jeb geldeja us to nelaiki. Behz fchihs pahmekleschanas dafters to lihki uſſchkehrda un pahrleezinahs, ka nelaikis pats nebij ſew gallu padarrijs, bet zaure zitta rohku nahwi dabujis; jo pats ſchandamis newarr kreifā deninā (antiki) lahga eetrahpiht un nelaikim rohla

neraddahs pistole, bet nasis. Ta nu swescha rohla bij
pee winna nahwes wainiga.

Newarreja zittadi wehroht kō: nelaikis bij papreelfsch noschauts un tad aplaupihts. Ohtrā deenā vebz libka us-ceschanas, kā swchtdeenā, bij tas apgaustais fanemits zeeti. Pee winna orri atradda tohs 12 tuhkfloschus dollerūs, diwās pazzinās — katrā pa 6 tuhkfloschi. Wehl bes tam pee winna atraddahs 40 dahlderi selta un fudra- ba naudā. Pee ta nelaika turpretti atradda tikkai 15 dahlderus ween, un tatschu fchee abbi — tik apgaustais, kā nelaikis — bij Kalifornijā, kā beedri ar selta rafschana puhlejuschees, un heidsoht, kā draugi kohpā us mahjahm dewusches. Nemaj to newarreja tizzeht, kā nelaikis — wiewairahk ar tahdu bagatu kameradu jeb zekla beedri koh-pā, kā ubags no Kalifornijas, tahs bagatas selta semmes, buhtu mahjā pahinahzis. Tee 15 dahlderi winnam tik tā lihds mahjahm buhtu peetikuschi. — Laikom ir wiensch sweschumā buhs few naudu sakrahjees. Laikam abbi bee-dri buhs fawu kohpā sakrahstu pelnu us pussi pahrdalliju-sches. Tam nelaikim bij winna dalka laupita, tadeht wiensch papreelfsch kluu nonahwehts.

Wehl japeemim, ka deenu pehz lihka useefchanas wehl jo gruntigi pahrmeflejoh tati flepkaawibas weeta atradda eeksch sahles masu spizzlohdri, kas masa rewolwera pistole derreja. Pee apgausta arridsan wehl atradda stohbriqu pistoli. Weens no teem stohbreem atraddahs tufsch, tee peezi wehl ar lohdehm. Ta atraasta lohde bij tahda pat, ka tahs peezos. Schihs isdibbinaschanas un leezibas norahdiya gaischi, ka apgaustais effoht wainigs. Veidjoht wehl jo fwarrigas leezibas fakrahjahs pret winnu; tatschu winsch wehl arween leedsahs.

Presidents nu taisijahs tahs leegibas pahrt to nodarritu noseegumu usrahdiht. Bet papreelisch wiensch wehl peeminneja, ka wissas klauschnaschanas awises dehf ta nelaika džintenes un dſühwes qabjuma palitkuschas weltas.

Nu leezineeki tappa pahrlauschinati. Pirmais bij d'sintkungs ar wahrdi Steinmann. Tas isteiza, fa effoht Rosensfeldes muischas ihpaschneeks. Schi muischas stahweja dijschzell mallâ. Tai 10ta Maijâ, fa peekdeena, pret wakkara, winsch pehz sawa eeradduma ziggari fmehke-dams, dahrja ehrberga lohgâ gulleja un us leelzeltu luh-koja. Te winsch erauga divi wihrus nahlam. Jau no tahlenes tee winnam eektiht azzis; jo abbi bij gandrihs weenadâ, bet fiveschâ mohdâ gehrbuschees. Steinmannim tee israbdijahs fa matrohschi; bet winsch dihwejahs, kür tee te gaddijuschees. Tuwaki atnahfoht winsch d'sirdeja tohs d'sillâs wallodâs tehrsejam, ta fa tee ne azzis nepazhla us augschu; tadeht tee arri winnu ne-eraudsija. Weens no winnueem bij leels un wahrsch ar d'seltenu feiju; ohts warreja buht kahdu pušgalwas semmahlks, bet stin-gris un plezzigs. Abbeem bij ihfi kamsoli muggurâ un plattas falmu zeppures galwâ. Pehz kahdeem fûnts soh-leem winni apstahjahs, un leezneekam it ta israbdijahs.

ka winni krittijshoh^t weens ohram tschuprā. Bet ne — winni apmeerinajahs. Tai weetā, kur schee wiheri apstahjahs, atraddahs schaurs tak^s, kas teesham zaur meschu us daschahm fahdschahm iswedd^a; bet tur tikkai finnatais warreja iset. Turp tee fmeschneeki eegreesahs. „Kā winni scho takku finnaja eet?“ waizajahs Steinmann fung^s. „Kalab winni tē apstahjahs, it kā gribbeuschi schkirtces, un tomehr kohpā aifgahja?“
(Us preefschu wehl.)

Bahrſdas andele.

Dahrsneeks bij isaudsinajees brangu bakkambahrdu, festdeenâs mehdsâ nasi rohkâ nemt un apluhkoja, waj gar eschmallehm nebij eweetusschees leeki fruhmi un d'sinna tohs nohst. Beenu festdeen, eenahk kahds sohbugals, sahkt preezatees par dahrsneeka kuplahm kohdelahm un fakka, ka schis arri few labprahrt tahdu brangu bakkambahrdu wehletohs. Dahrsneeks gribbedams to ussjoehkoht atbild, ka warroht sawu par labbu makfu pahroht. Sohbgallis eet flahtahk un prezzi aptschamdijs prassa: Zik tad ihsti gribbeet, bet bes wissas usprassifchanas. Dahrsneeks atbild: Tahdu brangi isaudsinatu bahrdu bes 5 rubleem newarru isdoht. Sohbgallis gan rauga nodingeht, bet redsedams ka newarr, nemni kahdu ohtru par leezineeku un falikhst arri; eemaksa sawus 5 rublus. Dahrsneeks johkodams prassa: Waj es pats winnu lai puzzuju, waj Juhs? Sohbgallis eekleedsabs „Jums jau nedohschu sawu bahrdu graisicht, gan es pats to iszelshu“ ferrahs ar abbi rohkahm bahrdu un plehsh, ko naggi spehj. Dahrsneeks sahkt ar kahjahm un rohkahm spahrditees un affaras ka puppas birdinadams blauj: Tas nau muhfu libkumâ, to nelauschu, kad negribbeet, ka es dsennu, tad dsenneet paschi, bet pluhkt til ne! Pirzejs it meerigi atbild: Juhs effeet dahrsneeks, pahrdohdeet ahbelites un pluhmites, waj tahs arri jau effeet kahdam bes faknehm pahrdewuschi? No sehlas un pohteschanas jau ne-eemantoschu tahdu paschu bahrdu ka Jubseju un tahdu esmu pirzis, tapehz nestrihdeetees par neekeem, man ta peederr ar wiffahm faknehm. Taifijahs patlabban atkal ar abbahm fajjahm flupt fruhmos. Dahrsneeks redsedams, ka nu ees schidri nehmahs luhgtees, lai apscheljotees un nedarroht schim tahdas fahpes, gribboht labprahrt doht naudu atpakkal, bet lai schi bahrdu tam pamettoht. Tif tif leezineeka lihds-luhgschanai isdewahs peedabuht pee tam, ka andele gahja atpakkal. Sohbgallis bahsa sawu naudu atkal fullé un dewahs prohjam; wehl durvis, ar pirkstu kattidams teiza: Schoreis lai nu wehl ta paleek, bet ohtrureis jau tif lehti nelaidischohs klahrt pee atpakkalandeles. J. K...m.

Visjaunakahs sūnas.

Berlin, 19. (7.) Juli. Telegraff finno, ka scho-deen preelisch pusdeenaas pee Forbach pirma kaufchanahs

